

4,99 лв.

www.theexplorer.bg

БЪЛГАРИЯ

БРОЙ 4. ГОДИНА IV. 2011

the explorer

Майк
Хорн
НОВИЯТ
Христофор
Колумб

ТОП

5

експедиции

// NAVIGATOR

Кумба
мела
мечтата
Индия

// CULT EXPLORER

Янгшюу
необикновенният
Китай

// GUIDE EXPLORER

ЕКСПЕДИЦИЯ ПАНГЕЯ И ДВЕ БЪЛГАРКИ ПОСЛАНИК НА ШИМПАНЗЕТАТА В КОСОВО, НО НЕ НА ВОЙНА

Не се плъзгай по повърхността...

...тръгни на лов за приключения!

the explorer

Потопи се в тайнствените дълбини на океана или стани част от космическо пътешествие!
Екстремни преживявания, смайващи открития и невероятни истории – всичко това в новия Explorer!

С уводна статия от д-р Томаш Елтер, зам. главен редактор на Explorer.
Списание то излиза на всеки два месеца.
www.theexplorer.bg

Това е откъс от списанието.

Цялото списание може да намерите в Библио.бг

www.biblio.bg

Майк Хорн НОВИЯТ Христофор Колумб

МАЙК ХОРН Е ИСТИНСКИ ПРИКЛЮЧЕНЕЦ, ЗАРЕДЕН С МНОГО ХЪС И ЕНЕРГИЯ, КОГАТО ПОЕМА ПРЕЗ АТЛАНТИЧЕСКИЯ ОКЕАН, ЗА ДА ОБИКОЛИ ЗЕМЯТА ПО ЕКВАТОРА. САМ НА СВОЯТА ВЕТРОХОДНА ЯХТА, ТОЙ СЕ ВКОПЧВА В УПЪТВАНЕТО ЗА НАЧИНАЕЩИ, КОЕТО ВЪРВИ КЪМ ПЛАВАТЕЛНИЯ СЪД, БЕЗ ДА СЕ ЗАМИСЛЯ ЗА ГИГАНТСКАТА АВАНТЮРА, КОЯТО ПРЕДПРИЕМА. ПО-КЪСНО СКРОМНО ПРИЗНАВА, ЧЕ Е БИЛА НУЖНА И ГОЛЯМА ДОЗА КЪСМЕТ, ЗА ДА ПРЕЖИВЕЕ 17-МЕСЕЧНАТА ЕКСПЕДИЦИЯ.

ТЕКСТ: МАРИЯ ФЕХЕРВАРИ
СНИМКИ: АРХИВ МАЙК ХОРН

ексклузивно
за The Explorer България
от Ню Йорк

Майк Хорн

ИНТЕРВЮ: ИВАЙЛО ХАРАЛАМПИЕВ
СНИМКИ: архив МАЙК ХОРН

„Днес вече не откриваме нови земи, откриваме себе си”

Go Far And Stay Close
„Стигни далеч и остани близо”

Най-лесният начин да говорим с Майк Хорн се оказва да се свържем първо със съпругата му Кати, а контактът с нея прави Мая, една от българските участнички в младежката изследователска експедиция на Хорн. Дори когато успяваме да го открием в Индия и се сдобиваме с обещание за интервю, се оказва, че координатите му съвсем логично се менят с часове. „Майк току-що пристигна в Бостън от Халифакс и отплава за Ню Йорк утре. Той се движи бързо!”, забавно ни потвърждава Кати следващата спирка от маршрута. Големите часови разлики, скоростта на движение и някой друг сринал се по трасето интернет сървър, комбинирани с отдавна просрочените дати за печатане на The Explorer България, доста драматично

наклоняват възможностите за интервю с Майк Хорн към авариантата опция да разкажем как и защо всъщност не сме взели интервю от него. Обмисляме и този спасителен вариант. Позитивната нагласа към нашата авантюра и готовността ни да интервюираме Майк по което и да е време в какъвто и да е формат остават в продължение на няколко дни единственият разумен подход към изчакването. Докато малко преди фаталното изчерпване на всички срокове и възможности получаваме от Кати имейл с обнадеждаващото послание: “С Майк сме на кораба и сме готови за интервю, какво ще кажете за петък, 14 октомври?”. Оказва се обаче, че това, което Майк Хорн има да ни каже по скайп, е далеч по-завладяващо.

EXP: – Майк, къде се намирате в момента?

М. Х.: – В Ню Йорк сме и е доста хладно, облачно и дъждовно. Няма съмнение, че есента е вече тук. Със съпругата ми сме във ваканция и сме тръгнали към националния парк „Евърглейдс” във Флорида за следващата ни експедиция. Докато се спускаме надолу по Източното крайбрежие, имаме няколко проекта. На 13 ноември ще започнем десетата експедиция за млади изследователи. Първата ни мисия е да изследваме водата в „Евърглейдс”. Започваме от извора и за четири седмици ще изменим целия път надолу до Мексиканския залив.

EXP: – Пътувате често със семейството си. Те също ли са толкова ентусиазирани от този начин на живот, колкото и вие?

М. Х.: – Да усетиш вкуса на авантурата, възбудата от новото, от непознатите места и хората, които срещаш, е нещо присъщо на хората по принцип. А жена ми и децата ми преживяват най-автентичните приключения наред с джунглата или върху безкрайния лед. Обичам да споделям моята страст с тях, но не съм убеден доколко би ми се искало и те да станат изследователи като мен, защото това определено е труден живот.

EXP: – Вашият живот е много далеч от всекидневието. За какво говорите, когато сте в компанията на приятели и роднини?

М. Х.: – Когато съм на експедиция, говоря почти единствено със съпругата и с дъщерите ми. Когато пътят ме отведе на най-прекрасните места на планетата, достатъчно е единствено да съм с отворено съзнание, за да се отворят и много нови канали за общуване, чрез които научавам какво се случва, докато съм в океана, пътувам към Северния полюс или седя на някой връх в Хималаите. А когато се озова в цивилизацията, което е доста рядко събитие, ме интересува всичко – музика, изкуство, литература. Обичам да откривам какво правят другите хора.

EXP: – Какво представлява вашата програма за млади изследователи?

М. Х.: – Като малък мечтаех да се кача на кораба на Жак Кусто и да мога да откривам нови неща, но никога не получих тази възможност. Хрумна ми, че може би сега има други млади хора между 15 и 20

години, които мечтаят за същото. Вярвам, че те са най-големият източник на енергия, с който разполагаме, а не им даваме достатъчно значение. Те са тези, които реално ще донесат промяната за околната среда. Днес става въпрос по-скоро за опазване, отколкото за изследване. Моята експедиция дава на младите възможността да изразят естествената красота на планетата чрез изкуството, фотографията, музиката, науката, пътешествията. Толкова съм щастлив, че след 20 години мога да заведа много деца на места на Земята, където повечето хора никога не са стъпвали. Да ги видят, да ги изживеят и да се свържат с природата. При едно такова пътуване те усещат природата на чисто емоционално ниво. Проектът е фантастичен и смея да твърдя, че променя живота на участниците в него завинаги.

EXP: – Какъв е процесът за подаване на молби?

М. Х.: – Спонсорите и сътрудниците на експедицията осигуряват разноските. Младежите не трябва да плащат нищо. Да идват деца от всички страни по света е прекрасно, с нас вече са пътували и младежи от България, но искаме да има още повече участници от Източна Европа. Много лесно се подава молба на www.mikehorn.com, има жури, което след няколко интервюта прави селекцията. Първо изпращаме децата в Швейцария за тренировка и после се присъединяват към нас за около двайсетина дена. Понякога трябва да отсъстват по три-четири дни от училище, опитваме се максимално да координираме нещата така, че да се пътува по време на ваканциите, но тъй като става въпрос за 4-годишна експедиция, невинаги е възможно. Никога не сме имали проблем с нито едно училище. Дори получаваме вече заявки от самите училища с желание за участие на техни ученици, защото съзнават, че за едно дете да пътува с нас е нещо изключително ценно. Когато някой ученик е на пътешествие с нас, неговите съученици го следват по време на маршрута в джунглата или на Северния полюс. Създават се нещо като клубове в класа, децата споделят преживяното, други им задават въпроси и така научават много. Това е училището на живота. А и мога да ви уверя, че децата, които имат силен интерес към околната среда, по правило се справят прекрасно и в училище.

EXP: – Как постигате необходимата физическа форма?

М. Х.: – Зависи от експедицията. За Амазонка плувах всеки ден и мъкнех голяма раница през гората. За Арктика влачех автомобилни гуми нагоре и надолу в планината. За базовите тренировки наливах 40-50 литра вода в 200-литров варел и го носех нагоре по хълма. Така се тренират не само всички мускули на тялото, но и психиката. Дори когато си свръхморомен, знаеш, че трябва да носиш, да търкаляш или да избуташ някак този варел догоре. Предпочитам този вид сухи тренировки, не ходя на фитнес.

EXP: – А как успявате да останете здрав при екстремни условия?

М. Х.: – Най-важното е да си с разума си, да можеш да контролираш емоциите си. Задължително е да си позитивно настроен. Физическите параметри отговарят само за 20 процента от постижението, останалите 80 са контрол на съзнанието. Аз не съм особено физически силен, просто знам, че притежавам психологическа сила, която ме кара да вярвам безрезервно в това, което правя. Нищо не е невъзможно. Ти поставяш ограничения в главата си и сам маркираш това, което искаш или не искаш да постигнеш. В съзнанието на един изследовател този опит оставя дълготрайни следи. Колкото повече следи от прекрасни и позитивни моменти залагаш в съзнанието си, толкова по-лесно е да изстраваш и да надграждаш. Тези следи ще ти позволят да разгърнеш нов потенциал, когато се озовеш в трудна ситуация.

EXP: – Какви са личните ви ресурси, които използвате, за да оживявате в опасни ситуации?

М. Х.: – Моят живот е сбор от трудности и тяхното преодоляване. Как става ли? Като се опитваш да бъдеш по-добър. Преди да тръгна на експедиция, правя всичко, за да привлека възможно най-големия късмет на моя страна. Тренирам добре, подготвям екипировката. Нуждаеш се от силна дисциплина. Ако се озоваваш в много трудна ситуация прекалено често, това означава, че не си подготвен особено добре. Разчитам много на натрупания по време на всичките ми експедиции опит. Независимо дали се спуска по Амазонка, обикаля Земята по Екватора, отива на

Майк Хорн експедиция „Пангея“ и 2 български момичета

CONGRATULATIONS!

**ТАКЪВ Е ОТГОВОРЪТ, КОЙТО ПОЛУЧАВАТ ДВЕТЕ
БЪЛГАРКИ, СЛЕД КАТО ИЗПРАЩАТ СВОИТЕ ФОР-
МУЛЯРИ ЗА УЧАСТИЕ В ЕКСПЕДИЦИЯ „ПАНГЕЯ“.**

ТЕКСТ: МАРИАНА ДИКОВА
СНИМКИ: АРХИВ МАЙК ХОРН

ЗА ДА УЧАСТВАШ В ЕДНА ОТ ДВА-
НАЙСЕТТЕ ЕКСПЕДИЦИИ И ДА СЕ
СЪРЕВНОВАВАШ С МЛАДИ ХОРА
ОТ ВСИЧКИ ДЪРЖАВИ И КОНТИ-
НЕНТИ, Е НЕОБХОДИМО ДА СИ НА
ВЪЗРАСТ МЕЖДУ 15 И 20 Г, ДА СЕ
ИНТЕРЕСУВАШ ОТ ИЗСЛЕДОВАТЕЛ-
СКА ДЕЙНОСТ И ДА ПОНАЗНАЙ-
ВАШ АНГЛИЙСКИ ЕЗИК. ЗАЕДНО С
ФОРМУЛЯРА, КОЙТО ИЗПРАЩАШ
ПО ИНТЕРНЕТ, ДОБРЕ Е ДА НАПРА-
ВИШ И МАЛКО КЛИПЧЕ, В КОЕТО
ДА СЕ ПРЕДСТАВИШ И ДА РАЗКА-
ЖЕШ ЗАЩО ИСКАШ ДА УЧАСТВАШ
В ЕКСПЕДИЦИЯТА И КОИ СА НЕЩА-
ТА, КОИТО ТЕ ВЪЛНУВАТ.

ТЕКСТ: МАРИАНА ДИКОВА
СНИМКИ: АРХИВ МАЙК ХОРН

Интересното в случая е, че Мая
никога не се е занимавала със
спорт, няма никаква физическа
подготовка, каквато ще ѝ е нужна, за да
премине успешно лагера за подготовка
в Швейцарските Алпи. За сметка на
това Весела се е занимавала с плуване,
тенис, футбол, карате, кендо, гребане,
скално катерене и какво ли още не.

ЛАГЕРЪТ CHATEAU D OEX

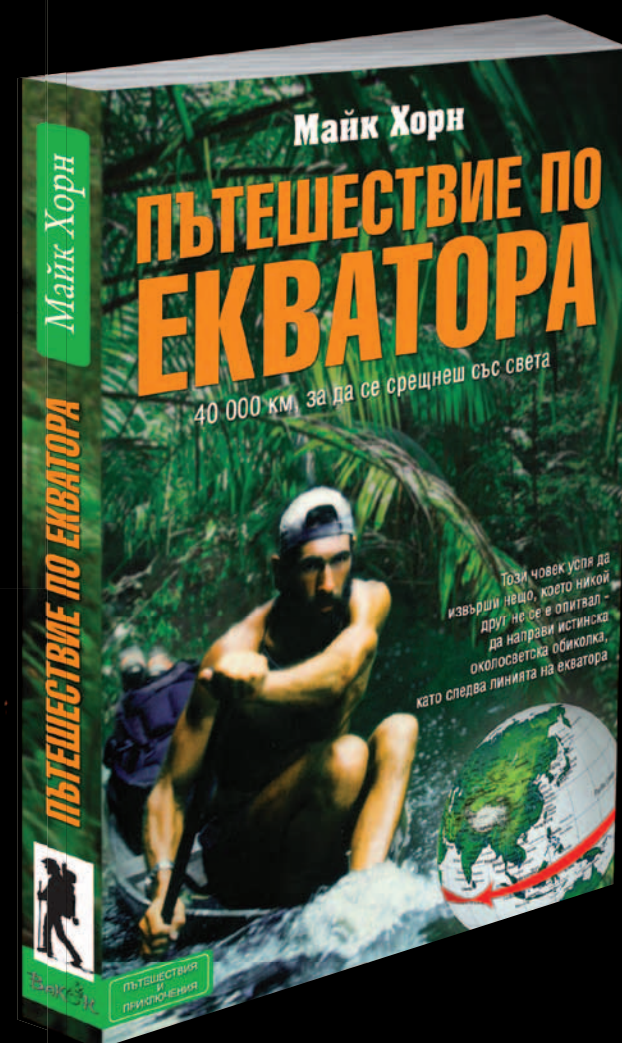
В рамките на 10 дни всички одобрени
желаещи за участие в експедициите
преминават през различни лекции и
обучения. „За пръв път правих неща,
за които само съм мечтала преди това
– изкачихме връх в Алпите, посетихме
ледник, научиха ни как да се спасим,
ако пропаднем в цепнатина, спускахме
се с шейни, катерихме замръзнал водо-
пад, посетихме водна електроцентрала“,
разказва Весела.

„През десетте дни в Алпите се научавах
повече от всякога да разчиташ на своите
приятели, а границите на езика и наци-
оналността се стопяват още на първия
ден след пристигането в центъра“q
продължава да разказва Мая.
Всеки ден има презентации за различни
проблеми и всеки участник трябва да
представя своите проекти и идеи. Всеки
ден физически изпитания и упражне-
ния – фитнес, тичане, катерене. Пълно
изтощение. „Един ден ние си миехме чи-
ниите след хранене и изведнъж някой

КНИГИТЕ НА
Майк Хорн
ОТ ИЗДАТЕЛСТВО
Вакон

Можеш да спечелиш
един от петте оригинал-
ни ножа на Майк Хорн
Mike Horn Ranger.

За да участваш, си купи
книга на Майк Хорн от
издателство "Вакон" на:
www.vakon-bg.com

ПОСЛАНИК на ШИМПАНЗЕТАТА

НА 77 ХАРИЗМАТИЧНАТА ДЖЕЙН ГУДЪЛ
ПЪТУВА ПО СВЕТА 300 ДНИ В ГОДИНАТА В
ПРЕСЛЕДВАНЕ НА АМБИЦИОЗНАТА ЦЕЛ
НА ЖИВОТА СИ: ДА СПАСИ ЖИВОТНИТЕ,
ПРИРОДАТА И ХОРАТА

ТЕКСТ: ИВАЙЛО ХАРАЛАМПИЕВ
СНИМКИ: WANDA VISION

Янгу!

Вик в саваната

КАЗВАТ, ЧЕ ИСТИНСКИЯТ ЦАР НА АФРИКАНСКИТЕ ЖИВОТНИ Е СЛОНЪТ. ВЪЗМОЖНО Е. НО В БЕЗКРАЙНАТА САВАНА БЕЗСПОРЕН ВЛАСТЕЛИН Е ЛЪВЪТ. ВСЕКИ, КОЙТО ПОНЕ ВЕДНЪЖ В ЖИВОТА СИ Е ЧУВАЛ РИТМИЧНИТЕ ГЪРЛЕНИ ЗВУЦИ, КОИТО ИЗДАВА ТОЗИ ЗВЯР, ЩЕ СЕ СЪГЛАСИ. КОГАТО ТРЪГНЕ НА ЛОВ ПРИЗОРИ, ЛЪВЪТ НАДАВА РЕВ. СПОРЕД ИЗТОЧНОАФРИКАНСКИТЕ ПЛЕМЕНА ТОЙ КАЗВА:

„ХИ НИ ИНСТИ Я НАНИ? ЯНГУ! ЯНГУ! ЯНГУ!“

КОЙ Е ЦАРЯТ ТУК? АЗ! АЗ! АЗ!

ТЕКСТ И СНИМКИ:
ДЖОРДЖ Д. СОМО

Яншюо

Необикновенният Китай

ТЕКСТ И СНИМКИ:
ЕМИЛ БОНЕВ

МНОГО СТРАНИЦИ МОГАТ ДА БЪДАТ НАПИСАНИ И МНОГО ИСТОРИИ ДА СЕ РАЗКАЖАТ ЗА СРЕЩИТЕ МИ С КИТАЙ. ЗА ЛЮБЕЗНИТЕ И ЛЮБОПИТНИ КЪМ ЧУЖДЕНЦИТЕ КИТАЙЦИ, ЗА ВКУСНАТА ХРАНА, ЗА МОДЕРНИЗИРАЩАТА СЕ С ГЛАВОЛОМНИ ТЕМПОВЕ АЗИАТСКА СТРАНА. ЗА НЕИЗБЕЖНО ОТИВАЩОТО СИ МИНАЛО, ПРИТИСНАТО ОТ НАСТОЯЩЕТО И БЪДЕЩЕТО. РЕШИХ ОБАЧЕ ДА ПИША ЗА ЕДНО МЯСТО, КОЕТО В СПОМЕНИТЕ МИ ОБЕДИНЯВА ПО МАЛКО ОТ ВСИЧКО.

Кумба мела

МЕЧТАТА ИНДИЯ **1 част**

ХИЛЯДОЛЕТНИ ТРАДИЦИИ, ЗАПАЗЕНИ ДО ДНЕС, ДРЕВНА КУЛТУРА И ВИСОКИ ТЕХНОЛОГИИ, СОЦИАЛНИ РАЗЛИЧИЯ, НЕПОНЯТНИ ЗА ЕВРОПЕЕЦА, ВЪЛШЕБНА ПРИРОДА – ВСИЧКО ТОВА Е ИНДИЯ, ЦАРСТВО НА ТАЙНИТЕ С РАЗМЕРИ НА СУБКОНТИНЕНТ. ЗА ИНДИЙЦИТЕ ЖИВОТЪТ Е САМО КРАТКА СПИРКА ПО БЕЗКРАЙНИЯ ПЪТ НА ДУШАТА. С НАДЕЖДАТА ЗА НОВ, ПО-ЩАСТЛИВ ЖИВОТ ИНДУСИТЕ, БИЛИ ТЕ БРАМИНИ ИЛИ ПАРИИ, ПРИЕМАТ СЪДБАТА СИ. ПОД ЗНАКА НА КУЛТА КЪМ БЕЗСМЪРТИЕТО ОТ ХИЛЯДОЛЕТНИЯ НАСАМ ПОКЛОННИЦИ СЕ СЪБИРАТ, ЗА ДА ОТПРАЗНУВАТ КУМБА МЕЛА – НАЙ-МАСОВИЯ РЕЛИГИОЗЕН ПРАЗНИК В СВЕТА. ПОГЛЕД КЪМ СЪБИТИЕТО НИ ПРЕДЛАГАТ СНИМКИТЕ НА БАЛАЖ ЮХАС.

ТЕКСТ: Д-Р ТОМАШ ЕЛТЕР
СНИМКИ: БАЛАЖ ЮХАС

В КОСОВО, НО НЕ НА ВОЙНА

ПОЧТИ ЧЕТИРИ ГОДИНИ СЛЕД ОБЯВЕНАТА ОТ КОСОВО НЕЗАВИСИМОСТ ТОВА ЛЯТО ТАМ ОТНОВО СЕ СТРЕЛЯ – В СЕВЕРНАТА ЧАСТ, ЗАРАДИ МИТНИЧЕСКИ СПОР СЪС СЪСЕДНА СЪРБИЯ. ВЪПРЕКИ ТОВА ПЪТУВАНЕТО В НАЙ-НОВАТА ДЪРЖАВА НА ЕВРОПА ВЕЧЕ НЕ Е ВОЕННО ПРИКЛЮЧЕНИЕ. СЕДМИЦА ПРЕСТОЙ В ЮЖНИЯ ГРАД ПРИЗРЕН Е ПО-СКОРО ПЪТЕШЕСТВИЕ НАЗАД ВЪВ ВРЕМЕТО – КЪМ СПОМЕНИТЕ ОТ РАННИТЕ ГОДИНИ НА ДЕМОКРАЦИЯТА В БЪЛГАРИЯ, КЪМ КИПЯЩАТА БАЛКАНСКА ЕНЕРГИЯ И КЪМ ИЗЖИВЯВАНИЯТА ПРЕДИ ПЪРВИТЕ ЩАМПИ НА ГЛОБАЛИЗАЦИЯТА.

ТЕКСТ И СНИМКИ:
ВЕНЕЛИН ПЕТКОВ

205 години от рождението на Матю Фонтейн Мори бащата на съвременната океанография

ТЕКСТ: Д-Р ТОМАШ ЕЛТЕР
СНИМКИ: АРХИВ

МОРЯКЪТ УЧЕН

ХИЛЯДИ МОРЯЦИ ДЪЛЖАТ ЖИВОТА СИ НА МОРИ

Американският океанограф, метеоролог и геолог Матю Фонтейн Мори (1806-1873) е една от най-значимите личности на съвременната океанография. Научната си кариера започва през 1825 г. във Военноморския флот на САЩ. Служи на палубата на фрегата USS Brandywine, където изследва връзката между океанските течения и проблемите с навигацията и най-вече ветровете и движението на водата. Най-важни за научната му дейност са двете десетилетия, прекарани във Военноморската обсерватория на САЩ. Главна задача на обсерваторията е разработването на ефективни хронометри и навигационни уреди, както и създаването на колкото е възможно по-точни морски карти. През 1842 г. Мори става главен интендант в обсерваторията и след над 10-годишна системна работа успява да обработи информацията, свързана с морските течения, намираща се в хилядите корабни дневници, които се пазят в архива на институцията. Въз основа на този огромен като обем материал Мори съставя много подробна карта на Северноатлантич-

ския океан. Тази карта се използва и до днес и е от особено значение за търговския флот. Освен това Мори издава „Ветровете и течения в Северноатлантическия океан“ – книга, която изиграва важна роля при избора на нови, по-сигурни маршрути в мореплаването. Изучавайки океанските течения, Мори доказва, че под въздействието на Гълфстрийм субарктическите области на Атлантическия океан не замръзват дори през зимата. Най-значимата му творба, „Физическа география на морето“, издадена през 1855 г., се възприема като основа на съвременната океанография. Малцина знаят, че самото наименование на този млад клон на науката също е измислено от Мори. Най-голяма полза от описването на големите атлантически течения има търговското мореплаване. Благодарение на подробните проучвания на Мори маршрутите на корабите, плаващи през Северноатлантическия океан, са станали по-кратки и по-безопасни.

Научната дейност на Мори е много-странна. Тя включва и описание на

миграцията на китовите. За целта той използва дневниците на китоловните кораби, както и собствени наблюдения. Мори установява, че някои видове китове заобикалят нос Хорн в Южна Америка и така се движат между Тихия и Атлантическия океан. През 50-те години на XIX в., на една конференция в Брюксел, Мори за първи път поставя въпроса за синхронизирането на метеорологичните наблюдения в океана и на сушата, както и за изграждане на международна система за метеорологични наблюдения. Като представител на военноморските сили Мори изиграва ключова роля при разработването на система за обучение на военноморски кадри. В резултат на усилията му е основана Военноморската академия на САЩ. По време на Гражданската война в САЩ Мори е на страната на Конфедерацията. От 1861 г. той брани бреговете на Вирджиния в качеството си на комодор. На Мори са наречени океанографският изследователски кораб на колежа Тайдуотър в Норфолк, езеро във Вирджиния, родният щат на Мори, както и кратер на Луната. ■

Открий света на ПЪТЕШЕСТВИЯТА И ПРИКЛЮЧЕНИЯТА

Библио.бг - платформа за електронни книги и списания

Чети каквото обичаш!

www.biblio.bg

